

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

BLÄNDVERK

Från illusion till inspiration

Erica Haylett

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musik, individuell inriktning
15 högskolepoäng

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Titel: Bländverk

Författare: Erica Haylett

Vårterminen 2015

Kursansvarig institution: Maria Bania

Handledare: Dan Olsson

Examinator: Katarina A Karlsson

Nyckelord: inspiration, inre medvetenhet, rätt uppfattning,

ABSTRACT

Syftet med min studie är att -ur ett musiketnologiskt och mentalt perspektiv- beskriva både hur musik och samhälle påverkar mitt val av musikskapande. Att för att förstå vad som skiljer en jamaikansk artist från en popartist.

Genom att göra reflektioner av mina tidigare erfarenheter samt studera Jamaica och dess musikscen vill jag ta reda på vilka faktorer som påverkar artisternas val av uttryck.

Jag ville även ta reda på hur min syn på kulturen ändras när jag verkar och lever i landet. Som europeisk dancehall artist är det viktigt att kunna möta den kritik som uppstår vid utövandet av en kultur som anses vara drogliberal, homofobisk, aggressiv och sexistisk. Det är viktigt för europeiska verkande kulturarbetare inom genren att ha bra självkänsla och stärka sitt uttryck. Mitt arbete ger en ingång till hur en dancehall artist granskar en kultur från ett europeiskt perspektiv med jamaicanska ögon.

Det finns en okunskap om jamaikansk musikkultur i väst som påverkar musikernas val till att utöva genren. Jag fann att det finns så mycket mer substans inom kulturen än tidigare antas.

Resultatet av min studie visar att det jamaicanska uttrycket beror på många olika faktorer och att landet kanske aldrig reser sig.

Förord

Jag vill varmt tacka mig själv som stått på mig och vågat tro på mitt arbete, min tid som dancehallartist och elev på musikhögskolan. Vägen har varit ganska ensam men jag har funnit mycket ro efter den bergochdalbana jag har gått igenom.

Jag vill även tacka individuella inriktningen som tog in mig och för all stöd som jag fått från lärare och elever längst resan.

Ett särskilt stort tack går till Dan Olsson som genom musik och samhälle öppnade en hel ny värld för mig och gjorde denna musikaliska resa möjlig.

-Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 bakgrund.....	6
1.2 Syfte och frågeställningar.....	7
1.3 Teoretisk anknytning.....	8
1.4 Metod och material.....	8
1.5 Begreppsförklaring.....	9
2. Beskrivning av process/resultatredovisning.....	10
2.1 När jag började med musik.....	10
2.2 Kultur analys.....	13
2.2.1 Miljö.....	14
2.2.2. Kriminalitet.....	14
2.2.3 Mat.....	15
2.2.4 Fest.....	16
2.2.5 Lyrik och kommunikation.....	17
2.2.6 Radio.....	18
2.2.7 Röst.....	19
2.2.8 Kropp.....	20
2.2.9 Industri.....	21
3. Diskussion.....	22
3.1 Slutdiskussion.....	22
3.1.2 Kropp.....	22
3.1.3 Röst.....	23
3.1.3 Lyrik.....	23
3.1.4 Slutdiskussion.....	25

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Jag har ett intresse av att rena mig från en mentalitet som följt mig hela mitt liv. Jag har varit slav under min egen existens. Jag har vridit ut och in på mig själv för att hitta essensen till det kärnfulla, viktiga och vackra. Jag vill förstå mig på de olika världar jag kommer ifrån. Vem är jag i en tid som denna och hur förhåller jag mig till någonting som jag än inte förstått mig på?

Musik har skapat en plattform för mig. Det har blivit mitt uttryck, mitt sätt att relatera till världen och mitt inre jag. Mina insikter har fått chans att växa under min musikaliska resa där jag nu vet att ingenting är självklart. Allt går att förändra, förbättra, försämma, och det finns inget negativt eller positivt i den utan det bara är.

Men det tog tid för mig att inse detta. Jag har rest genom historien och grävt i det förflutna för att komma fram till just detta. Nu när jag är 30 år har jag gett mig själv tillåtelse till acceptans. Jag låter glaset vara halvfyllt istället för halvtomt och jag har lärt mig att njuta av min vardag, njuta av mitt skapande. Jag har förstått att livet är en lång process och mina visioner och mål bara är runt hörnet om jag tillåter de att träda fram.

Min musikaliska historia började inte vackert då jag har varit låst i min kropp, låst i min moral och låst i mig själv. Min familj och förflutna tog över mig som en alter ego. Jag lät in omgivning påverka mina känslor och min okunskap ledde till att oavsett vad jag presterade blev jag aldrig nöjd. Musik har alltid varit en stor del av mig. Jag har alltid hittat glädje i konst och jag har alltid skapat. Det är så många faktorer som har format min nutida konstnärliga uttryck. Jag hittade den första faktorn på min resa till Jamaica 2008. Mycket hände de året men det som tog priset var att jag plötsligt som 22 åring bestämde mig för att börja en musikalisk process. Jag vill jobba med musik, jag vill låta som min idol "Lady Saw". Jag vill bli respekterad på samma premisser som en man inom genren jag hade valt, dancehall.

Musikstilen har aldrig varit främmande för mig då jag är västindier. Jag har som barn blivit inspirerad av all musik och jag har inte lagt värderingar i vad som anses vara fin- eller fulkultur utan gått dit energin känns skön och tagit känslan för vad det är. I samband med min resa till Jamaica hittade jag ett fundament och en trygghet som jag aldrig tidigare haft. Det var som om själarna från mina före detta förslavade släktingar trädde fram i mig och gav mig en identitet, en ny typ av medvetenhet, som om ett filter hade tagits bort.

En ny ståndpunkt framträdde och jag visste att detta var mitt kall men jag hade ingen aning om vägen och motgångarna som stod framför mig. Jag ville nå toppen, ivrig, naiv, hade jag ingen aning om vad som krävdes för att vara en artist, sångerska och musiker.

Jag som varit stel av flera anledningar, hade inte full lungkapacitet, mina axlar var alltid högt uppe och jag hade väldigt svårt att slappna av. Jag fick börja på ruta ett, andas in och ut, slappna av. Det tog mig ett helt år att förstå min situation. Jag kunde inte förstå varför jag inte tog mig fram så fort som jag ville. Jag påverkades av vänner som kunde se potentialen men inte visionen. De negativa tankarna stärkte mig för jag ville bevisa för dem och för mig själv att jag kunde. Jag skulle bli tvärt emot det de sa att jag var, eller aldrig kunde bli.

Nu i efterhand kan jag även se det som en destruktiv handling då jag ältade och lät mig dras i deras negativa sfär. Att bli bekräftat och få deras godkännande var en stor del av mitt liv och min process. Att var fången i detta har varit ett av mina största hinder.

Att få en bekräftelse av min omgivning var en förlängning av min barndom och min förstärka känslighet gjorde inte saken bättre. Varje ny situation jag utsattes för var en utmaning. Jag har alltid gillat resultat och speciellt när jag själv gör framsteg.

Jag gav mig själv fem år att komma någonstans, vad det betydde visste jag inte. Men jag kände att fem år var en bra utgångspunkt som en Master degree eller liknande. Jag började se mig själv som en "dancehallartist" och har kallat mig så sedan dess. Min musikaliska resa har utvecklat så många bra sidor för mig.

När jag började skriva texter hade jag redan en rätt klar vision av vad jag tyckte att texterna skulle innehålla. Jag skulle göra sociala livsskildringar med glimten i ögat. Mitt fokus var klubbscenen och redan då skapade jag text till musikstycket, eller beatet som gav mig inspiration till texten.

Jag lät musiken tala genom mig och det som kom ut på papper var min tolkning av det jag hade inom mig. Detta gjorde mig obegränsad. Redan tidigt började min omgivning uppmärksamma min talang. Mitt uttryck var hårt och mäktigt. Det blev en sådan överraskning för jag var så blyg, framförallt stel. Min bakgrund hade format mig så, stark till utseendet men svag inför auktoriteter. Det är slaveri mentalitet rakt av. Jag har överträffat mig själv så många gånger och jag fortsätter göra det.

Jag är mer tillfreds med min personlighet med och utan musik. Jag har byggt att stå på för att sedan kunna fortsätta vidare på min resa. Eftersom jag intresserat mig för intryck och inspiration och medvetenhet känner jag stark för musiketnologi som kartläggen kulturens grunder.

1.2 Syfte och frågeställningar

Nu har jag både erfaret av musikbranschen, folkhögskola och högskola och kan definiera vad jag vill få ut av den musik jag skapar.

Jag vill därför belysa processer som en jamaicansk artist går igenom både i sitt vardagsliv och i bransch och vad det är som präglar deras musik i modern tid för att förstå vad det är som fångar mitt intresse med just den genren.

Hur relaterar artisterna till kulturen? Vad prioriterar de och vad krävs för att bli en erkänd artist?

Flera olika faktorer spelar roll för att försöka förstå en kultur både från en jamaicansk perspektiv och vilka attribut den tar i väst. Hur ska jag som är del av båda världarna förhålla mig till musiken och kulturen? Jag som dessutom bor i väst?

Syftet med mitt arbete är att få en överblick och kartlägga vad det är som driver fram text och uttryck inom mig. Jag är intresserad av att veta mer om vad jag anser vara viktigt i de olika miljöerna jag formar mina idéer i. På så sätt kan jag få en klarare idé om vart mitt sinne har varit och vart det är på väg. Det är även intressant att veta vad det är som driver mig idag, jämfört med vad som har drivit mig tidigare.

Frågeställningen jag utgår ifrån är: Vad påverkar mitt skapande?

Utifrån mitt syfte formulerade jag följande frågeställningar kring artisterna på Jamika:

Vad har de för allmänbildning?
Hur kommunicerar de?

1.3 Teoretisk anknytning

Jag använder mig av musiketnologi för att förstå mig på kulturuttryck i själva musiken.

1.4 Metod och material

Som dancehallartist från Sverige har jag gått igenom en del motgångar som jag inte tycker är befogade och ofta får jag svara för en hel genre.

Det finns många dokumentärer och böcker om kulturen och landet men de skildrar inte musik-kulturen ur ett etnologisk perspektiv.

Jag vill veta mer om kulturen ur ett musiketnologisk perspektiv för att kunna se förbi fördomar och få en sannare bild av vad kulturen. Genom att bo lokalt och jobba som artist på Jamaica hoppas jag kunna ta reda på hur musikbranchen fungerar och hur utvecklats för att bli vad den är idag och vad som har påverkat den till att ta den vägen den tagit idag. Syftet med min undersökning blir därför att synliggöra de olika element som formar en jamaicans mentalitet.

Jag har valt att utgå från boken ”Musiketnologi” av Dan Lundberg och Gunnar Ternhag för att kunna strukturera upp vad jag ska leta efter i mina observationer och samtal. Författarna är båda docenter i musikvetenskap och framstående forskare i musiketnologi. De har tillsammans gett ut utgivit böckerna ”Folkmusik i Sverige” och ”The musician in fokus”.

Boken jag valt att använda är en introduktion av musiketnologi. Jag har valt denna bok då jag förstått att jag endast är inne och nuddar vid ämnena. Jag använder boken som ett stöd för att få en starkare förståelse av vad jag ska leta efter. Jag släpper boken för att ta in intryck som jag bemöter genom att observera vardagslivet och min omgivning under tiden jag rör mig runt och arbetar på Jamaica.

När västvärlden pratar om hur den jamaicanska musikkulturen ser ut är det ställan stärkande ord. De har en övergripande bild av Jamaica och förknippar kulturen med Bob Marley.

Jag vill därmed använda mig av begreppet mentalitet som präglar kulturen och kommer därför studera samhällsstruktur, historia och kommunikation för att få en bild av hur det är att vara artist på Jamaica, för att sedan analysera vad som präglar mitt uttryck idag då västerländska element förekommer i min musik.

Jag har förstått att jag bara kan få en övergripande bild på 2 månaders tid. Jag har bestämt mig för att diskutera de olika ämnena men människor på Jamaica för att få en mer omfattande bild av vad jag själv hunnit utforska.

1.5 Begreppsförklaring

- **Jerk chicken:** marinerad kyckling (ofta kryddad med timjan och schalottenlök, även ”stark” utav den jamaikanska pepparn ”scotch bonnet”, en typ av habanero)
- **Ackee and saltfish:** jamaikas nationalrätt, ”ackee” är en frukt som äts som en grönsak, importerad från västafrika, kan liknas vid stekt ägg eller ägg-röra. ”Saltfish” är insaltad torsk som, tror det eller ej, fiskas i norska vatten och exporteras till jamaika.
- **Toasta:** är den svenska benämningen på ”deejaying”, ”toasting” eller ”mc’ing”. Det förstnämnda kommer från att diskjockeyn på festen även talade till publiken som senare utvecklades till rap, som faktiskt kommer från Jamaika. ”Toasting” kommer från ”toastmaster” och ”mc” från master of ceremony, helt enkelt olika beskrivningar för samma fenomen.
- **Patois:** Även stavat ”patwah” är ett annat namn för ”kreol”, också kallat ”broken english”.
- **Overproof rum:** ca 60% alkoholhaltig dryck, gjord på sockerrör.
- **Italfood:** Kommer från ”vital” food, vilket innebär ett nyttigt och medvetet matintag, ofta vegetarisk (läs vegansk).
- **Ghetto fab:** folk i ghattot som tjänat mycket pengar och visar det tydligt och överdrivet genom guldkedjor och dyra bilar.
- **Tjatträ:** Läs ”toasta”
- **Hög pitch:** En ”ljus” sång-röst. Det vill säga en röst som är ljus/hög i ton.
- **Twang:** Ett speciellt röstläge, en väldigt ljus färgning.
- **Freestyle:** improvisering av text, ofta till en känd reggae instrumental.

2. Beskrivning av process/resultatredovisning

Jag inleder min uppsats med en intervju jag gav precis innan jag åkte till Jamaica. Under resan kommer jag både observera och delta i kulturen i form av familj, vänner kollegor och allmänt folk för att kunna skriva ur ett musiketnologisk perspektiv. Jag kommer kartlägga diskussionerna och dela in de i olika kategorier. Sedan kommer jag ha en slutdiskussion kring vad jag kommit fram till.

2.1 När jag började med musik, intervju av Kristoffer Cras, Helastan, Djungeltrumman, 2015

Göteborg har sedan många år tillbaka varit ett fäste för Sveriges reggaescen och fostrat flera av de mest tongivande namnen. Etzia har sedan barndomen sett stadens scen växa fram och har vuxit upp tillsammans med musiken. Nu sammanfattar hon dessa kapitel i sitt liv och upptäcker på köpet en helt ny genre.

- Jag tycker ju att livet kan vara ganska negativt och jobbigt. Det är mycket det mentala slaveriet som lever kvar och det har varit en jättestor del av mitt liv. Jag har varit låst och hård och inte så känslsam. Det är väl mest det. Alla människor som har bakgrund i slaveriet är ju inte såna, men det är svårt att hitta dig själv när du kommer från så många generationer av negativitet, destruktivitet, våldtäkt och misshandel. Det går vidare för varje generation. Men jag tror på positivitet rakt igenom, positivitet föder positivitet. Jag vill känna att jag inte utsätter mig själv för massa energier jag inte behöver, mår jag bra så mår andra omkring mig bra. Jag har alltid sett det negativa men försökt hitta lösningar för att komma ur det.

Det är små generationer i Etzias släktled, de blir mödrar runt femton år. På hennes mammas sida är gammelmormor och gammelmorfar från Jamaica. Sedan flyttar de till Panama i två generationer. Där växer hennes mormor och mamma upp innan de flyttar till New York och Etzia föds. Hennes biologiska pappa har indianskt och kinesiskt blod, men han är frånvarande under barndomen. Nästa kapitel i detta släktleds färgstarka historia utspelas i Sverige och Göteborg. Där hon växer upp med sin mamma lillesyster och hennes svenska man, han som Etzia kallar pappa.

Bakom Delsjöns grönska och bortom Lisebergs snirkliga räls, där ligger området Kallebäck i all enkelhet. Det gränsar även till gräddhyllan Örgryte och brukar kallas Örgrytes baksida. I hemmet spelas musik dag ut och dag in, även på nätterna när barnen lagt sig och mamman ska städa skrålar favoritlåtarna på hög volym. Hennes pappa spelar gitarr och sjunger, Abba, Bob Marley eller Freddie wadling alla världens tongångar samsas under familjens tak.

Hon spelar fotboll och basket och åker cross. En väldigt enkel och glad uppväxt. Men högre upp i klasserna börjar hon på Nya Lundensskolan och där är det mycket bråkigare, för första gången hon känner sig annorlunda.

- Jag var inte lika cool som de andra liksom, då skulle man ju röka och ligga med äldre killar och festa och jag hade inte alls såna intressen. De flesta som var från Kallebäck ... vi var barn längre och var skyddade liksom. Jag tyckte inte det var roligt på högstadiet och kände mig väldigt ensam där. Så i åttan blev halva klassen av killarna nynazister och då började jag plugga på om amerikansk historia och Martin Luther King och Rosa Parks och

jag bara, jag tänker inte stå ut med det här, enda invandraren liksom , fuck this shit . Så sen fick de höra ... jag har aldrig låtit någon trycka ner mig.

Etzias mamma var bara 20 år då hon fick henne. I Göteborg har hon blivit stylist och konstnär och rör sig i kreativa kretsar. Hon är ett stadigt inslag i stadens reggaefester och lär känna eldsjälarna. På så vis introduceras även Etzia i Göteborgs värld av rytmiska tongångar. Familjens vänskapsband med diverse musiker leder Etzia med tiden även in i branschen.

Etzia körar på låtar med Governor Andy och Jr Eric, men det är inget hon fäster större vikt vid. Vid den här tiden har hon andra planer.

- Jag tyckte det var ganska kul och komma ut och träffa nytt folk. Men jag tänkte inte mycket på det . Jag har alltid gillat att sjunga men jag skulle plugga till nöjesadvokat och bli en sådan typ av person. Jag har alltid haft långa visioner och många år fram och klart för mig hur det ska vara så jag pluggade ekonomi i två år och hoppade av för jag kände, fan det här är ju inte alls min grej. Det kändes inte alls som min flock.

Etzia åker till Jamaica mellan 2007 och 2008 och när hon kommer hem bestämmer hon sig för att börja jobba med musik. Hon kommer hem och upptäcker att det bubblar i staden kring klicken som utövar den musik hon älskar. Det är Reggaefestival på Röda Sten . Göteborgs mest framträdande soundsystems Axxion Pack och Rough Lynx ordnar klubbar och fester runt om i staden, RioRio, Rumble, Henriksberg och Kompaniet får stå värd då bak-takterna rullar utöver kanalen. Daniel Lemma har klubb på Magnus och Magnus. Partillo och hans bror Jr Eric gör sina egna fester och eventsen drar vanligtvis fulla hus, en ny generation som alla funnit en gemensam beröringspunkt i den västindiska musiken.

- Det var då reggaen blomstrade. Det var magiska fester flera somrar i rad och mycket folk, mycket glädje, alla var där och det kändes som en unity. Allt var euforiskt och nice och så mycket var nytt för mig. Det var så kul att vara med där som rookie. Jag var alltid yngst och det kunde vara femton års skillnad mellan folk. Men jag var ändå mogen och fokuserad så jag snappade upp mycket av alla artister vi hade omkring oss. Alla var ju up'n'comin, Kapten Röd och Serengeti hade precis börjat släppa grejer och det var början ... det kanske var det som var så häftigt, att det var början på mycket ... Många flyttade in från andra städer under den tiden också, för att jobba med reggaemusik och tog kontakt med Partillo för att vara med på den här reggaerevolutionen som skulle föras i Göteborg. Det var kul att vara i den positiva vibben, det gick lätt att komma in bland folket.

Under en av alla dessa fester, på Pustervik närmare bestämt uppstår en open mic session med Partillo i DJ-båset. Alla är där och alla går upp på scen för att lägga sina verser.

Vid sida av scen står Etzia tillsammans med vännen Tommy Tip. Hon gör ingen egen musik vid den här tiden men inspirerad av vännernas kreativitet har hon ändå snickrat ihop en egen vers hemma på kammaren. Hon och Tommy Tip diskuterar huruvida de själva ska gå upp och greppa micken.

- Han peppade mig som fan, men sen försvann han bara. Men då hade jag redan bestämt mig så jag sa till Partillo: "Sätt på den hårdaste rytmen du har" och han ba: "Men du ska väl inte köra?" Och jag ba: "Sätt på den hårdaste rytmen du har!" Så gjorde han det och jag körde min vers och alla bara jublade och jag fick köra den igen och sedan dess har jag bara ... det här ska jag göra. Jag ska stå på scen.

Kort därefter befinner hon sig i Partillos studio för att spela in sina första alster. Hon medverkar på hans compilation *Högre standard* där Partillo samlar landets mest framstående artister vid den tiden. Etzia medverkar även på Serengetis *We run things*.

Men 2009 inträffar något som lamslår scenen. Då en av stadens stora profiler i genren , Jr Eric, plötsligt går bort under en Thailandresa.

- Jag undrade vad livet går ut på, det är ju alltid så när någon går bort och tragiska saker händer att sådana tankar kommer upp. Jag var väldigt hård mot mig själv, inga tårar och jag måste köra på nu, jag har ett år kvar med plugget. Det är dags att jobba ... men efter ett tag kände jag; "Va fan håller jag på med. Jag måste ju ta ta det lugnt och gå under om jag behöver göra det", och då var det första gången i mitt liv som jag accepterade att inte behöva vara så där hård och duktig och ambitiös. Jag har bearbetat mycket sorg i och med Eriks bortgång, det var en jättetyngd för mig och det tog mycket på mitt skapande och jag ifrågasatte vem jag gör det för och varför jag gör musiken. Mycket såna tankar ... jag räknar mycket där ifrån. För där försvann mycket, han var den där rubadub-kungen och den energin han har och det han kunde leverera till gemene man, det blev aldrig det samma efter det. Jag ser att va fan vad mycket glädje och energi det fanns innan dess.

Hon blir en allt stadigare gäst i studion, samarbetar även med Serengeti och Lady Louise och kommer med tiden ut på världens vägar och scener.

- Jag hade inte varit i Europa så mycket då och fick träffa nya människor och se hur det funkade där nere och energin de har och allt var bara så roligt. Men jag åkte även ut för att bli bättre och jag var väldigt fokuserad. Sverige är ju min sista marknad egentligen även fast jag blir bokad hela tiden här också. Europa, Västindien, USA, det går den vägen. Ute i Europa har jag min största crowd.

Väl i Sverige attackerar hon musikskapandet i med ny frenesi och släpper eget material samt gör flera features. Hon börjar under 2011 även studera vid Music collage vilket senare leder vidare till musikhögskolan.

- Tiden går så jävla fort, jag har bara hållit på med musik i sju år så allting har bara gått schhhoff liksom. Men då jag kom in på music collage då växte mitt självförtroende jättemycket och jag tänkte, fan jag ska satsa på det här helt och hållet. Jag vet att jag har ambitionen och jag vet att jag kommer utvecklas och om jag inte köttar på då kommer jag inte veta vad jag går för. När det hade gått fem år så fick jag stanna upp och tänka fan vad bra det är nu .

EP:n *Chapter done* släpps under första kvartalet 2015. Liksom allt hon spelar in har skådeplatsen varit Partillo Productions i Majorna. Det är även Partillo som tillsammans med Etzia jobbat fram soundet på musiken. Det är stelt, hårt, kantigt, metalliskt och elektroniskt. De kallar musiken "Traphall", likt namnet antyder en hybrid mellan, Trap och Dancehall, blandat med jordisk reggae, hiphop, 808-trummor, dubstep en spretig canvas hon målar känslorna med, med Etzias melodier och texter som förbinder de elektroniska beatsen. En perfekt symbios mellan Kingston, Atlanta och Göteborg.

- Jag gillar image och så men det ska det inte hänga på hur jag står och åmar och kråmar mig i någon video, det ska inte hänga på det. Musik är mycket mer för mig, det är inte bara att gå upp på scen och jiggle and wiggle. Jag har visionerat sedan jag var barn den person jag ska vara. Jag blir den personen mer och mer fast jag kan gå in i svackor, the struggle goes on.

2.2 Kultur analys

” To study culture is to study ideas, experiences, feelings, as well as the eternal forms that such internalizes take as they are mad public, available to the senses and thus truly social”.

(Hannerz 1992:3)¹

Inledning

Jamaica är ett land som byggt upp en musikbransch på väldigt kort tid. De har en hög utveckling och förnyar genren ständigt i form av komposition och ord. De har med sin kultur tagit in andra världsliga musikaliska element och skapat en egen musikstil som sedan lagt grund för det som vi lyssnar på idag. Kulturen har inte funnits länge men ändå har de lyckats skapa sig ett namn världen över.

¹ Cultural complexity, study in the social organization of meaning” Ulf Hannerz

2.2.1. Miljö

Ruinerna och halvt klara byggen ger intrycket av att tiden har stått stilla länge. De som har råd att göra iordning sina hus målar dem oftast med starka vackra färger. Det finns hus i alla möjliga storlekar från fyra kvadratmeter till stora villor. De flesta husen är byggda i betong och korrugerad plåt. Stålplattorna är väldigt vanliga bland den fattigare befolkningen som även använder det som murar för att skydda från vind och insyn.

Alla som har råd har gallrat sina fönster och ingångar med stålgaller. Det är vanligt att låsa in sig på nätterna.

Trafiken är tung på Kingstons gator. Det finns nästan bara envåningshus vilket gör att staden på ca 1 milj är jätte stor. Gatorna i innerstan är fyllda med tung trafik trots att det är relativt rent med jamaikanska ögon sett, är det väldigt smutsigt.

Ön består till stor del av berg och vacker tropisk skog. Runt hela ön hittar du tropiska frukter och nötter som växer vilt. På landsbyggen finns det stora öppna landskap och höga berg och rent bergsvatten.

Vägarna är krokiga och smala, precis så att två bilar kan passera. Det finns många gropar på vägarna vilket gör att trafiken är otroligt slö. Runt ön har kineserna byggt motorvägar, Nu kan du ta dig runt ön 3 gånger snabbare än förut.

Solen går upp vid 6 på morgonen och ner vid 18-tiden. Beroende på vart på ön du bor förändras temperaturen.

2.2.2. Kriminalitet

Trots att Jamaica vann sin självständighet 1962 är folket fortfarande inburade. Befolkningen som består av ca 3 miljoner, har en 30-procent arbetslöshet. Kunskapen på privatskolorna är mycket bättre än svenska skolor men det är inte obligatorisk att gå i skolan efter 11 år vilket gör att arbetslösa har svårt att komma ur sin situationen.

Kriminaliteten är väldigt hög på Jamaika. Över allt finns det grindar och stängsel för fönster och dörrar för att förebygga inbrott. Människor är väldigt måna om hur de handskas med pengar och värdesaker.

Till vardags bråkar lokalbefolkningen sällan på gator och krogar men när de väl är bråk kan de ta till pistol eller kniv. Jamaikaner har lätt för att döda. Ett liv är inte värt mycket.

Det finns tre kategorier av människor som har pengar i detta land. Det är människor som ärvt pengar, kriminella gäng och turister. De som får mest respekt är gängen. Eftersom dödsantalet är hög vågar inte staten och polisen alltid gå in i de mest kriminella områdena.

Det märks tydligt att de artister som kommer från sådana bakgrunder inte ljuger i sina låtar. De är ingen illusion som de försöker upprätthålla utan sanningen.

2.2.3 Mat

Vi som västerlänningar associerar Jamaika med deras jerk chicken och accis and saltfish. Mycket av frukterna och grönsakerna har tidigare importerats för att odla på plantagen under slaveriet. Kyckling är det främsta köttet som äts, de kan äta kyckling 3 gånger om dagen om de har råd, annars köper de billigare rätter med kokade grönsaker. Ris är den främsta basmaten och har funnit med i kulturen sedan byteshandeln mellan öarna påbörjades.

Jamaika har ett hopkok av olika matkulturer, nu främst är det amerikanska måltider som introducerats till befolkningen men även kinesisk och indisk. Det kommer fler restauranger i form av frukostställen och snabbmatskedjor.

Dessa matställen är tre gånger dyrare än ett vanlig litet snabbköp, ungefär samma priser som vi själva köper för hemma. Detta håller också på att ändras bland gatuköken då restaurangägarna förstår att de kan få mer för pengarna. I downtown Kingston kan man köpa en ”patty”, nästan som pirog för 3 kr, uppe i medelklassområdena kostar de 15 kr.

Som kvinna är det en standard att vara tjockare, det har blivit ett ideal då kvinnor oftast inte tränar efter de fött barn. Detta har blivit en del av kulturen och accepteras över hela Jamaika.

Kvinnor får oftast barn mellan 13-15 år. Precis om västerländska barn har de inte lekt av sig vid den åldern och lämnar gärna sina barn hos föräldrarna för att kunna leva ett ungdomsliv. Runt två månader efter att barnet är fött får det modersmjölksersättning fabrikat mjölk och får börja ett tidigt liv med leva på mat som är konserverade och har tillsatser. Befolkningen äter mycket halvfabrikat då det är utländsk och status men tyvärr har de dåligt koll på vad det finns för ämnen i maten.

Mycket av maten kommer från Kina. Den större majoriteten av mataffärer ägs av kineser. Kineserna har fått ett stort inflytande på Jamaika då de börjat köpa upp större delar av landet så som vägar, bussar, klädbutiker mm.

Underklassen håller sig fortfarande till vitt ris och vitt mjöl, de äter även mycket socker i form av friterade rätter och i de halvfabrikat som de äter. Kroppen sägs behöva ca 2 liter vatten och en viss mängd näring om dagen. I denna hetta skulle jag dricka tre liter men de dricker knappt en liter vatten. Istället dricker de läsk juice och saft.

Kranvattnet dricks av lokalbefolkningen, men tyvärr innehåller den alldeles för mycket klor. Så mycket att det blir ett lager klor i kastrullen när vattnets hålls av. Och om man skulle lägga det i en burk skulle det bli någon cm klor i botten efter att ha stått stilla ett litet tag. Då man luktar och smakar på vattnet känner man klore. Folket är inte medvetna om hur farligt det kan vara med klor samtidigt som det blir för dyrt att köpa vatten om vatten skulle brukas i ett vanligt hushåll med familj.

2.2.4 Fest

Jamaikaner vet hur det ska festas. Med kraftiga högtalare pumpas musiken ut med stark och hård bas. Fester kan börja nio på morgonen och andra sluta 10 på morgonen. -det finns fester att gå på varje dag och varje fest har sitt speciella tema.

Den jamaikanska nöjeskulturen har gått från att tidigare vara en provisorisk lösning på en finare uptown fest i ghyttot med mat och dryck till en välrespekterad arbetsplats. De flesta människorna som jobbar inom branschen är väl medvetna om det jamaikanska musikbranschen och strävar efter att få till samma ideal som amerikanska.

Det festas på ställen som gatubarer till stora festivaler. Artisterna gör allt från gratiskonserter till jazzfestivaler. För branchfolket är det viktigt att föra rörelsen framåt och att kunna ge tillbaka till folket och området de bor i. Det är alltid viktigt för en artist att behålla respekten från de folket som de vuxit upp med och genom gratis konserter och insamlingfester ger de tillbaka till samhället.

Folk som festar går ofta på två fester då den först börjar 10-02 och nästa 02 tills folket går. De flesta arrangemangen håller upp till 500 personer, de flesta danserna är utomhus, då det aldrig blir kallt på ön. Evenemangen är oftast gratis. Går man uptown kan man hamna på en all inclusive fest där man betalar en fast summa för att sedan kunna äta och dricka hur mycket de vill. De festerna är billiga för en västerlänning men mycket kostsamt för lokalbefolkningen.

På dansen spelas allt möjligt från soul till country musik, detta är inte förrän sent in på natten dancehall spelas. Då reggaekulturen dominerar jamaica är de också måna om att lyssna på andra musikstilar. Det är oftast ett urval av internationella låtar som spelas på de flesta utomhusdanserna. Det finns en stark gemenskap mellan låtarna och åskådarna som kommer och lyssnar. Oftast sjunger och dansar de till samma delar under låtarna.

De är alltid fullt av artister på festerna, allt från nya artister, amerikanska artister till Jamikanska världsartister. På dansen är de inte så uppmärksammade då alla på en jamaicansk fest vill känna sig som en stjärna. På danserna kommer folk från hela världen för att inspireras och lära sig nya danssteg. Alla är välkomna oavsett ålder.

Klädkoden är utsuddad då folk kommer exakt hur de vill, alla ser olika ut och bär den klädstilen de själva tycker är tilltalande. Både kvinnor och män bär starka färger. Kvinnor är väldigt inspirerade av den amerikanska pop modet och lägger gärna mycket tid på att fixa en image som en popstjärna medan männen ser mer all dagliga ut.

Kvinnorna klär sig främst för att imponera på sig själva och tävlar i form av kläder, skor, hår och smink. De har uppdaterat sig med övriga västvärlden vad gäller sminktrender och olika stilar.

Dansen är en intim pardans som anses vara väldigt sexuell, men inom kulturen, som i Latinamerika, har de en annan förståelse och skiljer på dans och sängkammaren. Trots att det kan vara väldigt vulgära dansare på dancehall festerna är det en del av kulturen. Det har blivit en sådan stor del av kulturen att de nu i moderna tider kan visa dansen på stora dukar så att alla kan ta del av festen kring dancehalldanserna. Jamaikaner är medvetna om deras dansstil och ser inget konstigt med det då dansen handlar om att utveckla steg och komma med nya chockande uttryck.

2.2.5 Lyrik och kommunikation

Då vi lyssnar på jamaikask lyrik är texterna oftast öppna och ärliga. Artisterna använder oftast raka ord, väldigt bildliga för att beskriva vad de vill ha sagt.

De är inte rädda för att visa känslor eller vad de tycker i en specifik situation. De använder sig ofta av kroppen när de pratar och har därav en starkare inlevelse när de berättar. Det finns även en härlig "göteborgsk chargong", hur de framhäver orden och överdriver de när de ska berätta något spännande eller roligt. Det officiella språket är engelska. Befolkningen pratar kreol/patois med inslag av olika afrikanska dialekter och irländska.

När de pratar lägger de vokalljuden i munnens framdel och säga saker så som, "hatt" istället för "hott" och "wah gwaan" istället för "whats going on". De har "förenklat" "förbättrat" och "utvecklat" språket.

Det finns inget stoltare folk än jamaicaner och det märks tydligt i deras texter.

I dancehall är externa är väldigt beskrivande. De målar upp klara bilder och språket blir som poesi fast på ett fyndigt sätt, snarare än europeisk intellektuell. Ämnena som sjungs och toastas (patois rap) om förnyas ständigt då de ständigt kommer på nya sätt att uttrycka visionerna som uppstår. Ju mer fyndiga de är desto mer kommer fansen att gilla det.

Detta kan vara allt från roliga fåordiga upprepningar till "speedrap". Texterna kan handla om i princip vad som helst men oftast är det festliga texter då musiken är främst för klubbverksamhet och även strippklubbar.

Inspiration och uttryck är obegränsad. Som låtskrivare kan du skiva om exakt vad som helst och du kan skapa så mycket text om en specifik grej. Jag tycker om det sättet att vara kreativ på. Om artisterna vill nå underklass befolkningen skriver de om vardags saker som att tvätta jobba, ta hand om barnen osv.

Jag tycker det förlänger barnasinnets och förlänger leken som också bidrar till ett obegränsat flow.

På ön spelas musik i stora högtalare utomhus, allt från old school till nutid. Längst de gamla bilvägarna finns det barer och matstånd som säljer overproof rum, inhemsk öl och läsk och frukt/nöt stånd som även ibland har en kokplatta eller grill och säljer kyckling och italmat. Det finns folk på vägarna nästan dygnet runt och från högtalarna pumpas favoritlåtarna. Matkulturen är en stor del av kulturen och det finns flera låtar där artister sjunger om sina favorit rätter och matupplevelser.

2.2.6 Radio

På radion spelas både engelskspråkig och jamaicansk musik. De har en stor radiokultur. Det finns alla typer av stationer, från popmusik till kyrkomusik, reggaemusik, politiska stationer etc.

Radio är fortfarande det största sättet att sprida information då 1/3 del av jamaicas befolkning är arbetslösa och har inte råd att köpa teknik för att uppgradera sig.

Att spelas på radio är en av de viktigaste elementen för en artist, När musiken spelas på radio betyder det att låten är värd sin plats. Tyvärr är industrin så smutsig att det inte finns någon riktig rättvisa i vem som får spelas. Trots talangshower och annat musikaliskt stöd behöver artisten fortfarande pengar för att kunna marknadsföra sig själv.

Det har tillkommit en ny kategori människor som jobbar med musik. I början när industrin var ny, stog artister och köade utanför studion för att sjunga och visa upp talangerna men idag styrs allting av pengar. De artister som slår igenom idag har oftast en utbildning fram till gymnasienivå, de är mer bildade och har skapat en värld utanför Jamaica. Detta leder till ny kunskap för befolkningen och så fortsätter det. Befolkningen lär sig mycket av låtarna och utbildar sig på så sätt, citerar andra artister som har mer kunskap eller ger de hopp om en bättre dag.

Även om musik sprids via internet, är radiomusiken oftast vad lyssnarna lyssnar på. Spelas den i radion blir de mer intresserade av att köpa en skiva, som då säljs på gatan av människor som bränner och kopierar originalet.

Musikälskarna lyssnar främst på texterna som levereras och är med från första ordet. De har lärt sig att lyssna på text istället för musiken då budskapet tidigt varit revolutionerande. Trots den nya ungdomskulturen är det viktigt för gemene jamaican att det finns något bakom orden så att de kan känns sig stärkta då vardagen för många går ut på att överleva eller hjälpa familjemedlemmar som har en lägre status än de själva.

Om en dancehallartist får den typen av uppmärksamhet är det viktigt att texten och imagen levereras med kunskap och skills, oftast på samma nivå om en mer utvecklad stil jämfört med syskon genren hip hop.

Detta gäller främst manliga texter, kvinnor fokuserar inte på skills på samma sätt och tenderar att skriva berättande låtar om en specifik sak som har en röd tråd genom hela låten.

De kvinnliga texterna kan vara rätt begränsande då de oftast skiver om relationer eller dans och fest. Det finns sällan substans i de kvinnliga texterna då kvinnans image inte är beroende av text men mer utseende och vad hon väljer att sjunga om.

Musikbranschen har en tydlig anknytning till den amerikanska gettofab subkulturen. Kvinnorna ser upp till de afroamerikanska pop- och hiphipartisterna och försöker eftersträva den image som då är uttalad för att vara den officiella branschen på Jamaica.

2.2.7 Röst

Rösten är en viktig del för artistens image. Hur rösten låter, cool, len, hård pipig spelar ingen roll så länge den är övertygande. Röst och ord ger makt, det är jamaikanska artister väldigt medvetna om, speciellt när de tidigare blivit fråntagna sina egna språk.

Om en artist vill vara verksam inom dancehall är det viktigt att hitta den inre rösten, den sanna rösten för att sedan kunna laborera med den och få ut exakt det som artisten vill.

Till att börja med används rösten i en neutral form, som när poeter eller rappare pratar. De lär sig att bemästra sin egen röst för enklaste uttryck, talnivå och redan från början förstår de att det tar tid att bygga självförtroendet och våga öppna upp och visa andra vad de kan.

Detta blir en daglig övning. Har artisten tur har de oftast en vän, en coach eller mentor som vägleder de med dem få kunskaper de anser sig själva kunna. Rösten förankras i de, som en personlighet, det blir deras sanna styrka, sanna uttryck.

Det finns en trend inom jamaikansk musik där artisten inte bara rappar utan rappar melodiskt. Det är ett läge mellan rapp och sång, där artisten använder sig av toner i arrangemanget för att "rida rytmen". Genom att rida rytmen kan ord överdrivas eller dras ut mer på jämfört med rap där orden förblir i talform.

Med denna teknik kan man förstå rösten och det är väldigt populärt. I många fall en del av dancehallimagen.

Mansrösten har ingen stereotyp, alla typer av röster från låga till pipiga kommer fram. Åskådarn tycker det är roligt och intressant att lyssna på röster som påminner om andras röster och eftersom Jamaica har så många världsberömda artister finns det ingen hejd på vad en man får göra med sin röst.

Kvinnliga artister har också variation av olika röstlägen men det är mer stereotypt att kvinnan ska ha en hög "pitchad" röst då de sjunger och tostar. Detta är del av det kulturella samhället så som i många länder i tredje världen.

Kvinnorösten kan likas vid amerikanska soulsångerskor. Det har länge varit en standard att kunna sjunga på engelska och låta som en amerikan. Då kvinnorna kollar åt souldivorna, Aretha Franklin, Supremes, etc blir det en strävan att kunna sjunga så vackert.

Speciellt i dancehallens tidigaste faser då det inte ansågs vara något värde i tjattrandet. De flesta kvinnor som trastar idag har någon typ av röstteknik då de sjungit i gospelkör i tidig uppväxt, tosten blir en modern fläkt i deras annars rätt smörsoliga vardag.

Språket generellt går mot en mer högpitchad, eller twangig röstläge, vilket gör det enkelt för jamaikanerna lättare från början att kunna modulera den och i sin stora helhet oavsett rösttyp finns en liten tvang i de alla.

Själv har jag en rätt mörk röst. Jag har ibland hört att jag låter som en man, men det är inget problem för mig för min idol är Dancehallens Moma, Lady Saw.

Hon som till vardags är en relativt blyg kvinna har satt kvinnlig dancehall standard och berett vägen för och de dancehallartister som verkar idag. Hon är inte västerlandssnygg men har en sexappeal som en burleskdrottning.

Med hennes hårda texter har hon visat att hon är sin egen kvinna som går igenom alla typer av stadier i livet. Hon har också satt standarden för vad som är sexuellt accepterat, detta har dock utvecklats till en överexponerad sexualdrift som tampas med inom kulturen idag.

2.2.8 Kropp

Kroppen är till för att dyrkas, älskas och respekteras. Alla skavanker ska fram både hos män och kvinnor, kroppen är accepterad oavsett kroppstyp. Det finns något vackert i alla.

Med det afrikanska arvet och på grund av att befolkningen blivit förslavade av européer, ser inte folket till vita européers trender. De är inte intresserade av att följa den västerländska idealen, utan ser åt sina afroamerikanska idoler.

Jamaikaner är ett stolt folk, precis som människor på många andra koloniala västindiska öar. De supportar varandra då de alla anser att de är i samma båt, ett folkslag som ses ner på. Det är viktigt att hålla självförtroendet högt och som jamaikan visar du det genom kroppsspråk. De är väldigt medvetna om kroppsliga uttryck. Det är en annan social kod jämfört med väst.

Jamaikanska kvinnor är väldigt fria i sin syn på sina kroppar, de är ett med sin kropp på många sätt. De omfamnar sin sexualitet, utan den finns inget liv och utan liv finns det ingen hopp om framtiden. Kroppen har blivit en utväg ur fattigdom. Med all mental förtryck som har pågått är det svårt för dem att förstå riktig kärlek. Ekonomisk trygghet är det viktigaste, kärlek är sekundärt i många lägen.

För att försäkra sin framtid finns det vissa trender som upprätthålls.

Det är trendigt med mulliga kvinnor. Det är ett tecken på att kvinnan har fått barn, något som de flesta redan har får i tidiga tonåren. Då först anses du vara en kvinna, därav är det också viktigt att också kunna bevisa att man kan få barn både för män och kvinnor.

Befolkningen har överlag en otrolig häftig kroppsspråk där de använder mycket gestikulationer för att få fram de betonade orden och fraser de vill framhäva.

Då jag generaliserar tycker jag att alla har sitt egna kroppsspråk och sedan har de mycket gemensamt då de uttrycker interna fraser. De har en varierande stil i sin gång och hur de rör sig.

Subkulturen som följer dancehall rörelsen ser även upp till hip hop och pop från Amerika och kollar åt artister som Beyonce, Rihanna och Nicki Minaj. Kroppsstilen för dessa kvinnor är stor byst och bakdel med en platt mage.

De använder sig av kosttillskott som köps under disken och som de oftast äter med gröt, för att kunna få de snabba resultat. Det har också blivit en trend att bleka sin hud. Det anses vara en gimmick, en del av dancehallkulturen att kunna se ut exakt hur som helst och ju mer du kan ändra din stil till en "bättre" image desto mer uppmärksamhet får du.

Utöver trenden inom dancehallkultur bleker sig även kvinnor för att få en högre social status. men även här vet de inte riskerna med dessa medel mer än att de tar samma medel i grupp för att se vilka effekter de har på kroppen. I deras värld är USA en dröm som de flesta aldrig kommer få uppleva.

2.2.9 Musikindustrin

Jamaika är ett land som länge kopierat den amerikanska standarden i form av mode, media, tv program och självklart deras egna musikindustri.

Från att Bob Marley satte ön på kartan har musiken spridit sig världen över och nu åker hela världen till Jamaica för att få inspiration och en större kultur insikt.

Det är inte mycket som skiljer den jamaikanska marknaden från den amerikanska, så som talang shower open mic och karaoke. På var och var annan gatufest finns ett flertal artister, både stora och små. Det finns mycket talang men tyvärr oftast för lite pengar för att kunna pusha de flesta artisterna. De har kommit på sin egen lösning genom att bland annat göra covers på kända låtar.

På Jamaica är det ett känt fenomen som artist att sjunga covers. Oavsett vilken typ av artist du är på Jamaica ska du kunna klara av att sjunga dem. Genom tiderna har de gjort covers på alla typer av genrar. Låtarna är oftast hits från USA och England Oftast är det smöriga kärlekslåtar som görs om på reggaebeats. Även i liveshower förekommer covers.

Jag har hör en hel del både sämre och bättre. Det intressanta är hur väl det tas emot av folket. Jamaica är ett reggae land som älskar utländsk musik, de älskar saker som är annorlunda och just ordet älska är väldigt viktigt.

Om artisten inte kan sjunga skriver de om texten till deras fördel, oftast roliga texter med interna skämt. Det finns inget som är mer värt än när den innehåller ord och fraser från deras egna språk. På detta sättet håller de sig också uppdaterade med popmusiken och lyssnarna får en bred musikalisk bakgrund då det sjungs allt från soul- till countrycovers.

Ett annat sätt att få uppmärksamhet är att "clash" på en av Jamaicas största festivaler, Sting Clash är som en tävling där den med bäst texter och hemska kunnigheter om deras motståndare vinner. En clash är oftast ornat innan mellan artisterna och det kan till och med vara så att de har en överenskommelse. Men inför de tusentals åskådare ser det äkta ut.

Som artist är det viktigt att ha streetcred, alltså respekt från underklassen. Det är viktigt att den större delen av befolkningen, som är fattiga, tycker om musiken. Musiken får gärna innehålla ämnen de kan relatera till snarare än illusioner, så som revolution, att man kan sympatisera och förstå vart de kommer ifrån. Lyckas man som artist att göra sig hörd och respekterad av ghettobefolkningen har man lyckats.

En annan aspekt är att göra enkla hits som artisten tror unga åskådare tycker om. Lyckas de få tillräckligt mycket uppmärksamhet kan de hända att de får billiga bokningar från USA och Europa, som de gärna tar för att spara pengar för att klättra till nästa karriärs trappa.

Den jamaikansk musikindustrin styrs av radio och "soundsystem" som pushar musiken om de tycker den är bra, men detta kommer inte gratis. Artisten eller artistens management får lägga ett antal tusenlappar på att få musiken spelad i radio. Det är många artister som som drömmer om ett liv i lyx men de flesta är realistiska och i slutändan nöjer sig de flesta med en bättre standard.

3. Diskussion

3.1 Slutdiskussion

Denna resa har varit väldigt spännande. Upplevelsen var långt över förväntan och jag fick vara del av den jamaikanska kulturen som en äkta jamaikan.

Jag har fått ta del av allt mellan hjärtekrossande berättelser till upplyftande äventyr.

Denna resa har fått mig att öppna ögonen ytterligare två snäpp. Det som jag tidigare trodde jag älskade har delvis förändrats nu när jag fått chansen att uppleva Jamaikas alla sidor.

3.1.2 Kropp

Min kropp har gått in i ett viloläge. All meditation yoga och chi gong som jag övat under terminen fick sin rätta miljö och har gjort mirakel för min annars spända och stela kropp. Mina muskler har gått tillbaka till avslappnad läge.

Sol och värme har gjort under för min kropp. Under dessa två månader har jag rensat kroppen från alla toxiner och slagg. Detta har gått per automatik då min kost har varit, nästintill vegansk eftersom jag har bott hos en rastafamilj. Jag har inte ätit lika mycket som hemma, då det nästan varit omöjligt för mig att äta mer än två nävar mat per måltid. Detta har gjort att jag tappat vikt, en del muskler men mest fett.

Jag förstår min kropp mycket mer nu när jag kunnat se den i dess sanna tillstånd.

Känslor som uppkommit både på plats och från det förflutna har kommit till ro.

Mycket av de underliggande trauman och outrättade tankar har fått tid och plats för att utforskas och förstås, speciellt med tanke på att kroppsspråk är utgångspunkten och inte orden. Jag har fått vara mer vaksam på hur min kropp reagerar och vad min kropp egentligen säger, vad mina tankar ger min kropp och uttryck för attribut.

Jag ha även funnit en större trygghet i min kropp i form av vad jag har på mig, ingen dömer alla passar in. det finns inga underliggande tankar kring vad som ska eller inte ska bäras. Jag är stolt över min kropp på ett mer accepterande sätt snarare än resulterande.

Jag har inte använt mig av några ”kvinnliga produkter” som smink, parfym och deodorant.

Inget av det har behövs. Generellt sminkar sig inte jamaikaner, förutom på fest. Det har underbart att vara trygg i sitt eget skin och se alla människor i sitt alldagliga tillstånd, hur de rör sig och använder kroppen mer för att uttrycka sig. Det ger mig en bild av varför artisterna som är så bra, de använder kroppen från första början, de har rytmen i blodet och dansar från barnsben, så när de rör sig har de redan upprättat det.

Jag har också blivit mer frigjort i dansen. Jag har nog varit stelast där. Det är underbart att se människor dansa och röra sig, både män och kvinnor dansar, sjunger med och känner in musiken. Det är lätt att bli en del av sammanhanget och få ett glädjerus, speciellt med tanke på att jamaikaner, främst kvinnorna dricker inte så mycket.

Det är ingen fyllefest (som hemma), respekten hålls högt hela tiden. Folk är främst där för musiken, det är den sanna jamaikanska musikkulturen. Att ej få röka cigaretter offentligt är en lag som nyss trätt in, jag såg få människor röka på gatorna.

Cigaretterna är dessutom dubbelt så dyra som hemma. Människor håller sig hälsosammare. Cigaretten har länge varit en del av mitt liv, men det gick fort att se förbi den då det knappt går att röka i denna värme. Allting som suger fukt ur kroppen gör att den tappas energi. Det har varit viktigt att dricka mycket för att orka med dagarna.

3.1.3 Röst

Jag har tagit ett antal sång lektioner dessa år och förstått mig på dess element vad gäller kropp och känsla. Att åka till Jamaica och sjunga är som en befrielse. Tack vare denna resa har jag kunnat ta rösten ytterligare ett steg. Jag har en bättre röstkontroll och jag har lärt mig att stå på mig mer.

Jamaika är inte den lättaste landet att gigga i. Antingen älska de dig eller så buar de ut dig. Jag har varit rädd för att uppträda innan, men denna gången tvingade jag mig själv att ta tjuren vid hornen och gjorde en hel del shower.

Det tog två shower innan jag blev bekväm i min kropp och där förstod jag även hur mycket min kropp vill röra sig för att få ut det fulla uttrycket. Till en början kändes det jätte konstigt, som om jag vore ett ufo, men ingen brydde sig om det. Tvärtom, de älskade min karisma och min resonans, jag fick applåder och så mycket positiv feedback. De var tagna av mig.

Jag visste att den här dagen skulle komma men jag hade aldrig tidigare litat på det tills jag en kväll tvingades in i rollen och spelade i Trenchtown på Bob Marleys gamla gård. Bara det gav mig styrka. Det är inget ställe vem som helst kan åka till och jag fick äran. Det kändes magiskt.

3.1.4 Lyrik

I studion fick jag se hur andra artister jobbar. Många artister skriver på plats, de spelar in samtidigt som de freestylear och letar inspiration. Detta är det motsatta sättet till hur jag lägger upp mitt arbete inför en ny låt.

Jag märkte att det inte var svårt att freestylea, den enda som höll tillbaka mig var mig själv. Det är som vilken improvisation som helst. Det jag gillade mest med den sessionen jag var med på var att alla vågade vara töntiga och fåniga. Det inre barnet kom fram. På så sätt håller de sig unga.

Det finns en barn och en vuxen sida, det var kul att se vitsiga gamla veteraner knäcka skämt som idag inte ens är roliga men alla skrattar för de spröd sådan glädje. Trots att jamaikerna har en hård utsida tycker jag att de har lätt till skratt när de är i trygga sammanhang. Detta följer de under hela dagen då de kommunicerar mycket mer än vad vi gör. Jag har skrattat otroligt mycket, jag tror inte jag har skrattat så mycket som jag gjort på denna resa. Helt underbart.

Det som blev mest intressant för mig under dessa studiotimmarna var att lära mig mer om hur de lägger upp deras texter och vilka interna vändningar den tar. Jag har förstått att jag måste bo på Jamaica för att kunna uttrycka mig så som de gör. Det är en mer invecklad språkkultur än vad jag trodde men jag förstår så mycket mer nu när jag levtt ett vardags liv och när jag tänker på det är allting logiskt som de säger men konceptet har ändrats lite.

Jag har märkt vid ett flertal tillfällen att de inte förstår vad jag säger, att jag är för formell. Jag har fått utveckla mitt sätt att prata med dem då jag även förstått att jag har en annan intellekt jämfört med de. Detta rör sig över alla klasser, mitt sätt att tänka och diskutera är överlägset i många fall. Jag ser nu vart jag och jamaikanerna går isär. Jag ser hur jag värderar livet på ett helt annat sätt på grund av min bakgrund. Jag är en av de men jag är inte som de.

Jag har fått ett avslut på mina sju år som verkande artist. Jag förstår nu hur mycket av en västerlänning jag egentligen är. Det finns en viss standard i väst som jag inte kan vara utan. Jag önskar att alla kunna ha den standarden.

Detta är allt från service till dåliga bilvägar och överklorerat vatten. Jamaica kommer aldrig komma på fötterna igen på grund av deras relation till USA.

Jag lider med folket som inte har ett rättvist statssystem och är vilseledda. Från mitt perspektiv och kunskaper kan jag se deras samhälle med andra ögon.

De lever på en ö som de inte kan ta sig ifrån, det är så fattigt att en tredjedel knappt äter eller dricker. De rika beblandar sig sällan med fattigare Jamaikaner. De vet hur eländigt det är, men de hjälper inte till.

Jamaika är ett dyrt u-land. Jag skulle behöva tjäna lika mycket pengar här som hemma för att behålla samma standard. Det bästa sättet att leva här är ute på landsbygden, där frukt och grönsaker växer fritt. Hade de fattiga tagit hand om landets matresurser hade ingen varit hungrig, men det är svårt att ta sig upp när man är så långt nere. Det finns inga visioner, bara viljan att ha pengar för att överleva och ta hand om familjen.

Slutdiskussion:

Efter denna resa har jag en klarare bild av vad den jamaikanska kulturen handlar om och hur det allmänna vardagslivet ser ut. Såsom språket, är vardagslivet en förenklad version av det vi stöter på i väst. Det finns en energi som bara kan bildas på en ö där desperation blandas med stolthet. Knappt två tredje delar av befolkningen kan lämna ön på grund av dålig ekonomi.

Det är något speciellt att se hur vissa människor nöjer sig med de liv de blivit tilldelade.

Många artister har som mål att tjäna pengar för att kunna försörja familjen och köpa ett enkelt hus. Få har ambitioner att bli en popstjärna. Som europé kan jag också nu se hur vi försöker kapitalisera på en genre som aldrig egentligen tänkt att bli större än vad det gör sig, alltså musiken är för jamaikaner, precis som svensk musik är för svenskar. Att genren fick sitt genombrott via Bob Marley känns mer för mig som att Bob Marley hade de egenskaperna han behövde för att slå igenom och lyckades beröra människor genom att sjunga om ämnen som låg i tiden. Det har kanske inte funnits någon Bob Marley inom dancehall genren men dess motsvarighet heter Vybz Kartel och han har höjt standarden för vad dancehall är idag. Även han ifrågasätter samhället samtidigt som han försöker ändra människors syn på sex och vad det innebär att vara afrikans- ättling i en tid som denna. I underklassen är det kvinnorna som är mest utsatta men i överklassen är det främst kvinnor som är chefer.

Jag skulle vilja att det gjordes forskning kring sexism och jämställdhet för att vi ska förstå sambandet i fördelningen mellan könen. Jag skulle vilja jämföra forskningen med övriga slavöar för att se om strukturen är likadan i alla länder som till exempel Trinidad. Landet är ett rikare land där tusentals asiater flyttat som arbetskraft efter slaveriet upphört. Hur har nya kulturer påverkat öarna efter slaveriet? Vad har de för förutsättningar och hur kommer det bli om Västindien blir en union som EU?

Bifogade filer:

EP-chapter done- 5 spår

Video klipp från inspelning av låtar *Born to be high, Jah will provide*

Litteratur och källförteckning

Lundberg, Dan och Ternhag, Gunnar 2002. *Musikteknologi- en introduktion*. Södertelje. Gidlunds Förlag

Hannerz, Ulf 1992. *Cultural complexity, study in the social organization of meaning*. New York: Columbia university press.

Lesser, Beth 2008. *Dancehall: The Story of Jamaican Dancehall Culture*

Dj Yung Quincy 2013. *Dancehall world- documentary in Jamaica*

<https://www.youtube.com/watch?v=vE38mInYCBI>

Vice Jamaica 2013. *Caribbean fashion week- Dancehall and skin bleaching*

https://www.youtube.com/watch?v=uLNIX_iki0A

Jamiacan Radio Irie FM

